

MÜSLÜMANIN HAYAT ÖLÇÜLERİ

Gerek Kur'ân-ı Kerim'de gerekse hadîs-i şeriflerde “dünyâ hayâtı”nın, Allâh'ın emirlerine ve Hz. Peygamber'in (sav) sünnet-i seniyyelerine göre yaşanıp yaşanmamasına göre Allah katında övgüye ya da yergiye lâîk olduğu beyân edilmektedir. Mü'min için aslolan Allâh'ın (cc) rızâsını ve hoşnudluğunu kazanmak olduğundan onun tercihi, hayâtını Allâh'ın emirlerine ve Hz. Peygamber'in (sav) sünnet-i seniyyelerine göre yaşamaktan yana olacaktır. Zîrâ Allâh'ın rızâsına aykırı olan bir hayâtı yaşamak endişe, ızdırap, buhran ve sıkıttan başka bir şey değildir. İnsanı yoktan var eden Allah (cc) onun nasıl bir hayat yaşarsa saâdet ve mutluluğa ereceğini beyân etmiş, Peygamber (sav) de onun pratiğini -üsve-i hasene- olarak en güzel bir şekilde göstermiştir. Artık insana düşen, bütün bu bilgiler ışığında yapacağı tercihi doğru yapmaktır. Yapacağı bu tercih onu ya mutluluğa/cennete ya da şekâvete, isyâna/cehenneme götürecektir.

Hız. Peygamber (sav) sünnet-i seniyyeleriyle bu konuda bizlere örnek olmuş, mutlu ve huzurlu bir hayâtın nasıl olması gerektiğini öğretmiştir. Efendimiz'in (sav) beyân ettiği hayat ölçülerinden bâzılarını ana hatlarıyla şöyle ifâde edebiliriz:

1 – Hız. Peygamber (sav) Hayâtı Boyunca Dünyâlığa Önem Vermemiştir

“Eğer dünyâ Allâh'ın yanında sivrisineğin kanadı kadar değer taşıyaydı, O, tek bir kâfire ondan bir yudum su içirmezdi.”¹

“Uhud dağı kadar altınım olsa üç günden fazla saklamazdım”² buyurmuştur.

2 – Dünyâ Hayâtını Aşırı Sevip Ona Bağlanmaktan Mü'minleri Sakındırmıştır

“Sizin için korktuğum şeylerden biri, dünyânın süs ve güzelliklerinin size açılmasıdır...”³

“Dünyâ tatlı ve hoştur. Allah sizi ona vâris kılacak ve nasıl hareket edeceğinize bakacaktır...”⁴

“Kim dünyâyâ çok önem verirse Allah onun işini dağıtır (zorlaştırır). İki gözünün arasına fakirliği (aç gözlülüğü) koyar. (Hâlbuki) dünyâdan ona ulaşacak olan kendisi için yazılından başkası olamaz. Kimin de niyeti âhireti (kazanma) ise Allah onun işini toparlar (kolaylaştırır). Onun kalbine zenginliği koyar. Ona dünyâdan da ihtiyaç duyduğu şey ulaşır.”⁵

3 – Dünyâ Hayâtına Gereği Kadar Değer Verilmesini Öğütlemiştir

“Dünyâda bir garib veya bir yolcu gibi ol!”

“Ben kim, dünyâ kim! Dünyâ (hayâtı) ile benim ilgim, bir ağacın altında gölgelenip sonra da bırakıp giden yolcunun durumu gibidir.”6

Tirmizî'nin rivâyetinde, hadîsin devâmında şu ifâde vardır: “Kendini kabir ehlinden say.”7

4 – Dünyâlık Hırsına Kapılmamasını, Kanâat Sâhibi Olunmasını İstemiştir

“Müslüman olup da kendisine ancak yetecek kadar rızık verilen ve Allâh'ın kendisine verdiği ile kanaat getirdiği kimse muhakkak felâh bulmuştur.”8

“Zenginlik, mal çokluğundan ibâret değildir. (Hakîkî) zenginlik, gönül zenginliğidir.”9

“Âdemoğlunun iki vâdi dolusu malı olsa, üçüncü bir vâdi daha isterdi. Âdemoğlunun karnını topraktan başka bir şey dolduramaz. Ama Allah tevbe eden kimsenin tevbesini kabûl eder.”10

5 – Dünyâ Hayâtı Konusunda Ölçülü Olunmasını, Haram Helâl Konusunda Hassâsiyet Gösterilmesini İstemiştir

“Ey insanlar! Allâh'a karşı muttakî olun ve (dünyevî) isteklerde mûtedil/ölçülü olun. Zîrâ hiçbir kimse yoktur ki (Allâh'ın kendisine takdîr ettiği) rızkını eksiksiz elde etmeden ölmüş olsun. Rızık gecikse bile ona mutlaka kavuşacaktır. Öyleyse Allah'tan korkun ve talepte mûtedil olun, (gayr-ı meşrû yollara sapmayın) helâl olanı alın, haram olanı terkedin.”11

“Dört şey şekâvet (hüsran) alâmetidir: Gözün kuruması (günahlarına ağlamamak), kalbin katılaşması, tûl-i emel (dünyâda hiç ölmeyecek gibi plânlar yapmak), dünyâyâ karşı hırs.”12

Ali bin Ebî Tâlib (ra) buyurdu ki: “Dünyâ arkasını dönmüş gidiyor, âhiret ise yönelmiş geliyor. Bunlardan her ikisinin de kendine has evlâtları var. Siz âhiretin evlâtları olun. Sakın dünyânın çocukları olmayın. Zîrâ bugün amel var hesap yok; yarın ise hesap var amel yok.”13

6 – Dünyâ Hayâtının Bir İmtihan Olduğu Devamlı Hatırlatılmıştır

Dünyâ hayâtı “daha güzel amel yapanın”14 bilinmesi için imtihan olarak yaratılmıştır. Müslüman tüm varlığıyla müslümanlığını güzel yaşamının bilincinde olmalıdır. Zîrâ dünyâdaki güzel işlerin âhiretteki karşılığı daha güzel, dünyâda şer olanın da âhiretteki karşılığı cezâdır: “Güzel iş yapanlara daha güzel mükâfât (cennet), bir de fazlası vardır... Kötü amel işleyenlere gelince, kötülüğün cezâsı

kötülükleri kadardır. Onları bir de zillet kaplayacaktır...”15

“Kim zerre kadar hayır/iyilik yapmışsa onu görür; kim de zerre kadar şer/kötülük işlemişse onu görür.”16

“İşte tuğyan ederek azıp da dünyâ hayâtını tercih edenin varacağı yer şüphesiz cehennemdir.”17

“Ama siz dünyâ hayâtını tercih ediyorsunuz; oysa âhiret daha iyi ve daha bâkîdir.”18

7 – Mü’minin Kendisinden Hatâ ve Günah Sâdır Olması Durumunda Nedâmet Duyup Pişmân Olarak Tевbe Etmesi İstenmiştir

Sevgili Peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuşlardır:

“Bütün Âdemoğulları hatâ eder; hatâ edenlerin hayırlıları da tevbe edenlerdir.”19

Görüldüğü gibi gerek Kur’ân-ı Kerim’de gerekse hadîs-i şeriflerde, dünyâ hayâtında ifrat ve tefrit gibi her türlü aşırılıktan kaçarak ölçülü ve dengeli bir yol izlemek gerektiği ve dünyâyâ dünyâda kalacağımız kadar, âhirete de âhirette kalacağımız kadar önem vermemiz gerektiği ifâde edilmektedir. Din dünyâda yaşanır, âhiret saâdetine de ancak dünyâda işlenen amellerin sonucuyla ulaşılır. Varlık âleminde herşeyi “bir ölçü ve denge içinde yaratan”20 Yüce Rabbimiz, bu konuda da dengenin korumasını istemektedir. Mü’min takdîr’in ne olduğunu, takdîre rızâ göstermenin ne demek olduğunu, çalışmanın ve tevekkül etmenin ne mânâyâ geldiğini bilen ve bu bilinç içinde üzerine düşeni samîmî, ihlaslı bir şekilde yerine getirmeye çalışan insandır. Bundan dolayıdır ki onun, Allâh’ın rızâsını ve Hz. Peygamber’in (sav) hoşnudluğunu kazanmaktan başka hiçbir endişe ve kaygısı yoktur. Efendimiz’in (sav) “Rabbim Allah de sonra da istikâmet üzere ol”21 buyruğu üzere kulluk görevini yerine getirmeye çalışır. İstikâmet üzere bir hayat sürme dileklerle...

(Vallâhu a’lemu bi’s-sevâb)

Dipnotlar:

[1] İbn Mâce, Zühd 11, hadis no: 4110, 2/1377; Tirmizî, Zühd 13, hadis no: 2321, 4/560

2 Buhârî, Zekât 4; Müslim, Zekât 10

3 Buhârî, Zekât 47, Cum’a 28; Cihad 37, Rikak 7; Müslim, Zekât 123; Nesâî, Zekât 81

4 Müslim, Zikr 99; Tirmizî, Fiten 26; İbn Mâce, Fiten 19

- 5 İbn Mâce, Zühd 1, hadis no: 4104, 2/1378; Tirmizî, Kıyâmet 31, hadis no: 2467
  - 6 İbn Mâce, Zühd 3, hadis no: 4109, 2/1386; Tirmizî, Zühd 44, hadis no: 2377, 4/588
  - 7 Buhârî, Rikak 2; Tirmizî, Zühd 25, hadis no: 2334
  - 8 Müslim, hadis no: 1054; S. Müslim Terc. ve şerhi, c. 5, s. 478
  - 9 Müslim)
  - 10 Müslim, hadis no: 1048
  - 11 Canan,İ., Kütüb-i Sitte, 17/245 ha.660
  - 12 Canan,İ ., Kütüb-i Sitte, 7/247
  - 13 Buhârî, Rikak 4 (Hz. Ali'ye atfedilen bu söz, merfû hadis olarak da rivâyet edilmiştir.)
  - 14 Mülk,2
  - 15 Yûnus, 26-27
  - 16 Zilzâl, 7-8
  - 17 Nâziât, 37-39
  - 18 A'lâ, 16-17
  - 19 İbn Mâce, II,1420; Müsned, III,198
  - 20 Furkan,2
  - 21 Müslim,man,38
- Prof. Dr. Ali Çelik